

GÓP PHẦN NGĂN CHẶN SUY THOÁI TƯ TƯỞNG CHÍNH TRỊ, ĐẠO ĐỨC, LỐI SỐNG TRONG CÁN BỘ, ĐẢNG VIÊN THEO TÌNH THẦN NGHỊ QUYẾT HỘI NGHỊ TRUNG ƯƠNG 4 (KHÓA XI)

VÕ VĂN THẮNG*

Hội nghị lần thứ tư Ban Chấp hành Trung ương (Khóa XI) đã ban hành Nghị quyết “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Trong đó, Nghị quyết đã nêu bốn nhóm giải pháp để ngăn chặn tình trạng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên. Bài viết này, đề cập thêm một số giải pháp nhằm góp phần thực hiện thắng lợi Nghị quyết trên.

Có thể nói rằng, hơn 80 năm qua, Đảng ta đã xác lập, củng cố, ngày càng nâng cao vai trò lãnh đạo, sức mạnh và uy tín của mình chính bằng bản lĩnh và nghị lực, trí tuệ và lý luận tiên phong, bằng sự phấn đấu, hy sinh quên mình của đội ngũ cán bộ, đảng viên được nhân dân hết lòng tin yêu, ủng hộ và bảo vệ. Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản có một vị trí đáng kể trong đời sống quốc tế. Tuy vậy, “Tình trạng suy thoái về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên gắn với tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí là nghiêm trọng”¹. Tại Hội nghị Trung ương lần thứ tư, khóa XI, Đảng ta cho rằng, hiện nay, cái làm cho quần chúng oán thán nhất, gây mất lòng tin nhất, làm xói mòn bản chất Đảng đó chính là sự suy thoái cả về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên. Điều này thật là nghiêm trọng.

“Suy thoái tư tưởng chính trị” là thuật ngữ được Đảng ta chính thức sử dụng lần đầu tại Hội nghị Ban Chấp hành Trung ương 6 (lần 2) khóa VIII (tháng 2/1999). Từ đó đến nay, Đảng ta thường xuyên nhắc đến khái niệm này. Theo đó, suy thoái tư tưởng chính trị, chính trị ở đây được hiểu là chính trị của Đảng Cộng sản Việt Nam - là sự biến đổi về tư tưởng, về phẩm chất chính trị của mỗi con người, mỗi tổ chức theo chiều hướng xấu dần, đi đến sự phai nhạt lý tưởng, sai lệch chuẩn mực, xa rời các nguyên tắc, quan điểm, chủ trương, đường lối của Đảng, của giai cấp công nhân. Về lâu dài, hiện tượng này có thể dẫn đến sự thay đổi một cách cơ bản bản chất tư tưởng chính trị và gắn liền với nó là suy thoái đạo đức, lối sống của mỗi người.

Cũng như suy thoái tư tưởng chính trị, suy thoái đạo đức, lối sống là quá trình biến đổi về phẩm chất đạo đức, thái độ, hành vi, quan hệ đạo đức, cách suy nghĩ, lối ứng xử giữa người với người..., theo hướng xấu dần. Suy thoái đạo đức, lối sống là hiện tượng mà cả xã hội hiện nay quan tâm, bởi lẽ nó có ảnh hưởng đến mọi lĩnh vực đời sống tinh thần, vật chất của xã hội và thật khó lường hết hậu quả. Đặc biệt là, khi cán bộ, đảng viên tha hóa về bản chất thì hiện tượng tham ô tài sản, tiền của Nhà nước và nhân dân là không tránh khỏi. Từ đó, nhân dân mất lòng tin đối với Đảng và chế độ. Đây cũng là nguy cơ làm tan rã bộ máy Đảng và Nhà nước, đe dọa đến sự tồn

* PGS.TS. Trường Đại học An Giang.

vong của chế độ.

Suy thoái tư tưởng chính trị có quan hệ mật thiết với suy thoái đạo đức, lối sống. Khi suy thoái tư tưởng chính trị diễn ra thì sẽ kéo theo suy thoái đạo đức, lối sống. Ngược lại, suy thoái đạo đức, lối sống diễn ra đến lúc nào đó sẽ xuất hiện suy thoái tư tưởng chính trị, biểu hiện là những tư tưởng sai trái, phản động, vô tổ chức, vô kỷ luật, vi phạm các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt đảng, thậm chí phản bội. Đảng ta xem sự suy thoái của hai yếu tố này là ngang nhau. Suy thoái đạo đức, lối sống biểu hiện ra là hiện tượng quan liêu, tham nhũng. Mà quan liêu được coi như là căn bệnh của thể chế chính trị phản dân chủ, kìm hãm sự phát triển xã hội; là sự hiện thực hóa suy thoái về tư tưởng chính trị. Còn tham nhũng là hành vi của người có chức vụ, quyền hạn đã lợi dụng chức vụ và quyền hạn đó để thực hiện hành vi trái pháp luật nhằm vụ lợi. Như vậy, suy thoái tư tưởng chính trị cùng với quan liêu là nguyên nhân dẫn đến tham nhũng và ngược lại. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã từng chỉ rõ: “Kinh nghiệm chứng tỏ rằng: ở đâu có bệnh quan liêu thì ở đó chắc có tham ô, lãng phí; nơi nào bệnh quan liêu càng nặng thì nơi đó càng nhiều lãng phí, tham ô”. Điều cần lưu ý là, khi một người suy thoái tư tưởng chính trị thì họ sẽ không rèn luyện phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống; khi lún sâu vào tham nhũng, họ càng xa rời mục tiêu, lý tưởng của Đảng, thậm chí dẫn đến phản bội giai cấp, phản bội Đảng. Thông thường, tham nhũng tất yếu dẫn đến suy thoái tư tưởng chính trị, nhưng không phải tất cả những người suy thoái tư tưởng chính trị đều tham nhũng. Như vậy, suy thoái tư tưởng chính trị trong cán bộ, đảng viên, nhất là những người có chức, có quyền, dễ sa vào chủ nghĩa cá nhân, coi thường kỷ luật, kỷ

cương, phép nước, dẫn đến tham nhũng. Ở họ, tham nhũng là sự hiện thực hóa mức cao nhất của sự suy thoái về chính trị. Vì vậy, trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, tham nhũng là nguy cơ dẫn đến chệch hướng xã hội chủ nghĩa lớn nhất cần phải nhanh chóng đấu tranh, ngăn chặn.

Nhận thức về thực trạng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, Hội nghị lần thứ tư, Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI đã nghiêm khắc chỉ ra những biểu hiện của nó, đó là: “phai nhạt lý tưởng cách mạng, không kiên định con đường xã hội chủ nghĩa, dao động, thiếu niềm tin, sa sút ý chí chiến đấu, thấy đúng không bảo vệ, thấy sai không đấu tranh, phụ họa theo những nhận thức sai, quan điểm lệch lạc; không còn ý thức hết lòng vì nước, vì dân, không làm tròn bổn phận, chức trách được giao; không thực hiện đúng các nguyên tắc tổ chức, sinh hoạt đảng”². Sự suy thoái tư tưởng chính trị của một bộ phận cán bộ, đảng viên hiện nay tuy mức độ nặng nhẹ, đậm nhạt có khác nhau, nhưng tựu trung đều bộc lộ dưới dạng: nhẹ thì ngại học tập, nghiên cứu lý luận chính trị, tự bằng lòng với những nhận thức đơn giản, mơ hồ về chủ nghĩa Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh và các đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; dao động, phai nhạt về lý tưởng, mục tiêu và con đường phát triển đất nước, mơ hồ về bản chất giai cấp công nhân của Đảng; không chấp hành nghiêm túc kỷ luật Đảng, kỷ cương của Nhà nước. Nặng thì thiếu niềm tin, phủ nhận thành quả cách mạng và giá trị truyền thống dân tộc; cơ hội chính trị, chủ nghĩa cá nhân..., đi đến tán phát tài liệu, truyền bá quan điểm sai trái, đi ngược cương lĩnh, điều lệ Đảng, vi phạm pháp luật. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhắc lại ý kiến của các đồng chí lão thành cách

mạng về việc lo ngại tình trạng phai nhạt lý tưởng, giảm sút ý chí chiến đấu của cán bộ, đảng viên hiện nay: Ngày xưa các cụ rất nhiệt tình, kiên định cách mạng, chẳng ngại gì, nhịn đói đi hoạt động cách mạng, tù tội chẳng sợ, sống chết vì Đảng, bây giờ thì khó được như vậy. Chẳng chịu học hành, nghiên cứu gì, về là chỉ thấy đi giao lưu, chè chén, vui vẻ... Đây là vấn đề cực kỳ quan trọng...³.

Vừa qua, nhóm điều tra xã hội học của PGS.TS. Ngô Văn Thạo và PGS.TS. Vũ Văn Phúc công bố trong cuốn sách *“Những giải pháp và điều kiện thực hiện phòng và chống suy thoái tư tưởng, đạo đức lối sống trong cán bộ đảng viên”*, đã tiến hành khảo sát trên phạm vi cả nước, với 3.000 phiếu phát ra, chia làm 2 đợt đã thu nhận kết quả như sau: Về việc học tập nghị quyết của Đảng: có 1/5 cán bộ, đảng viên quan tâm đến việc học tập, tiếp thu nghị quyết; 13,5% không quan tâm; 59,6% cho rằng đây là chuyện bình thường; 35% cho rằng nghị quyết được thực hiện nghiêm túc tại đơn vị; số còn lại cho rằng còn mang nặng hình thức. Về chủ trương, đường lối, mục tiêu lý tưởng của Đảng: một bộ phận cán bộ, đảng viên cho rằng hiện nay không hoàn toàn tin tưởng vào những gì mà thể hệ đi trước đã theo đuổi; 18,2% cho rằng khó trả lời, 2,8% và 15% tuổi dưới 30 cho rằng tính tất yếu của chế độ xã hội chủ nghĩa là không đúng. Về động cơ gia nhập Đảng Cộng sản Việt Nam một tỷ lệ khá cao trả lời mục tiêu vào Đảng là để tiến thân; 36,1% cho rằng động cơ chính của những người ở cơ quan họ vào Đảng là để đủ điều kiện tiến thân. Về tuyên truyền các quan điểm sai trái với cương lĩnh, điều lệ Đảng, vi phạm pháp luật của nhà nước, phát tán tài liệu trái phép: Chỉ có 0,9% cho rằng ở cơ quan họ thường xuyên có hiện tượng tán phát tài liệu trái với quan điểm

của Đảng và 2,1% cho rằng thỉnh thoảng mới có trường hợp này. Song, hiện tượng khá phổ biến là trao đổi, phê phán đường lối, chủ trương của Đảng, đôi khi phiên diện, gây hậu quả xấu trong cơ quan, đơn vị. Hiện tượng này đang có chiều hướng gia tăng. Về cơ hội chính trị: có tới 66,9% trả lời có hiện tượng cơ hội chính trị, 10,7% trả lời không có; 45% cho rằng đây là hiện tượng rất nghiêm trọng, nghiêm trọng; 91,9% ý kiến tán thành về hiện tượng thấy sai không đấu tranh, thấy đúng không bảo vệ; 87,5% cho rằng có hiện tượng nịnh bợ cấp trên, đe nẹt cấp dưới; 85,5% tham nhũng, hối lộ; 89,1% lạm dụng quyền lực; 83,8% mất đoàn kết, bè phái; 82,3% mua quan, bán chức, ô dù; 47,2% cho rằng cơ hội chính trị tập trung ở nhóm cán bộ, đảng viên làm lãnh đạo, quản lý, chỉ có 3,2% cho rằng có ở nhóm cán bộ, đảng viên thường⁴.

Song song đó, thực trạng của suy thoái đạo đức, lối sống đang diễn ra cũng đáng lo ngại. Những năm gần đây, không ít giá trị đạo đức đã bị xói mòn, suy giảm nghiêm trọng. Chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, lối sống thực dụng chạy theo đồng tiền, tệ nạn xã hội, tệ tham nhũng, buôn lậu..., có chiều hướng phát triển. Sự suy giảm giá trị đạo đức xã hội thực sự trở thành một trong những vấn đề nổi cộm trong đời sống xã hội ta hiện nay. Theo nhận định của Đảng ta, tình trạng suy thoái về đạo đức, lối sống trong bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên còn diễn ra rất nghiêm trọng, làm nhân dân bất bình, lo lắng và giảm lòng tin đối với Đảng, Nhà nước, chế độ; là nhân tố tiêu cực lớn đang hạn chế, kìm hãm bước tiến của công cuộc đổi mới đất nước và là nguy cơ lớn đe dọa sự sống còn của Đảng, Nhà nước, chế độ. Sự suy thoái về đạo đức, lối sống biểu hiện tập trung ở chỗ: “sống ích kỷ cá nhân, thực dụng, cơ hội, vụ lợi,

hám danh, tham nhũng lãng phí, bè phái cục bộ, mất đoàn kết; phong cách quan liêu, xa dân, hưởng lạc,... kể cả trong cán bộ lãnh đạo, quản lý, người đương chức và nghỉ hưu"⁵. Trong những biểu hiện đó, cán bộ, đảng viên, nhân dân và dư luận xã hội quan tâm nhiều nhất, bức xúc nhất là tình trạng tham nhũng, bè phái, cục bộ, lợi ích nhóm... Tệ tham nhũng, hối lộ, bòn rút, lãng phí của công; lối sống cơ hội, buông thả; tình trạng lời nói không đi đôi với việc làm; tệ quan liêu, xa dân, thích nghe thành tích, ngại nghe và nói sự thật; đạo đức nghề nghiệp xuống cấp, kể cả những lĩnh vực vốn được xã hội rất đề cao, coi trọng về đạo đức như: giáo dục, y tế...; lối sống thực dụng, toan tính, vụ lợi, ích kỷ phát triển, tác động trực tiếp đến quan hệ gia đình, đến nền nếp, gia phong của gia đình truyền thống. Nhiều ý kiến cho rằng, hiện nay, điều tai hại hơn, tâm lý tiêu dùng không chỉ nằm trong hoạt động bề ngoài mà còn trở thành ý thức, tư tưởng, thấm sâu vào các lĩnh vực của đời sống xã hội: từ vật chất đến tinh thần, từ kinh tế đến văn hóa, thậm chí trong hoạt động trí tuệ, tình cảm gia đình. Lối sống đề cao vật chất đã biến cả lĩnh vực văn học, nghệ thuật theo quan hệ kinh tế đơn thuần; giáo dục thành quan hệ mua bán, đổi chác; đời sống tâm linh, sự thờ cúng trở thành nơi thu lợi nhuận. Lối sống thực dụng, duy kinh tế, tuyệt đối hóa giá trị vật chất, qua toàn cầu hóa đã góp phần tăng mặt tiêu cực trong xã hội ta hiện nay.

Một vấn đề bức xúc trong xã hội ta hiện nay là lối sống của một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trong đó có cả cán bộ lãnh đạo cao cấp, cán bộ quản lý. Họ chỉ quan tâm đến lợi ích trước mắt, cơ hội chủ nghĩa, chạy chức, chạy quyền, thỏa mãn những dục vọng tầm thường, sống buông

thả, đề cao hưởng thụ, xem thường phẩm giá con người. Đồng chí Tổng Bí thư nhắc lại câu về của người dân nói về cán bộ, đảng viên hiện nay: "Hộp thì có người ghi, đi thì có người chở, ở thì có người chăm, nằm thì có người bóp,..."; người ta nói, cán bộ ta chạy chức, chạy quyền, chạy tội, chạy chỗ, chạy bằng cấp, chạy thi đua, chạy dự án... (7 thứ chạy); "đi nặng thì về nặng, đi nhẹ thì về nhẹ, đi không thì về không"; trong công tác cán bộ thì "thứ nhất là quan hệ, thứ nhì là tiền tệ, thứ ba là hậu duệ, thứ tư mới đến trí tuệ"...

Trong nhiệm kỳ khóa IX đã có đến 40.000 đảng viên bị kỷ luật, trong đó số cán bộ do Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư kỷ luật là 114, 12 Ủy viên Trung ương Đảng. Chỉ riêng vụ án Năm Cam đã có 17 đảng viên bị phạt tù, trong đó có người từng giữ những cương vị quan trọng trong bộ máy công quyền⁶; vụ xảy ra tại PMU 18 đã dẫn đến bộ trưởng phải từ chức và thứ trưởng bị khởi tố, điều tra. Gần đây, theo Thông báo của Ban Tuyên giáo Trung ương, các cơ quan chức năng đã tiến hành 7.469 cuộc thanh tra kinh tế - xã hội, thanh tra trách nhiệm quản lý nhà nước, tập trung vào các lĩnh vực đất đai, thuế, quản lý vốn, tín dụng, hoạt động của các tập đoàn kinh tế, tổng công ty nhà nước và 90.670 cuộc thanh tra, kiểm tra chuyên ngành; phát hiện hơn 6,6 nghìn tỷ đồng, trên 2 nghìn héc ta đất; kiến nghị thu hồi cho ngân sách nhà nước hơn 1,6 nghìn tỷ đồng; kiến nghị xử lý hành chính đối với 314 tập thể, 947 cá nhân; xử phạt vi phạm hành chính 211,4 nghìn tổ chức, cá nhân với tổng số tiền gần 1,4 nghìn tỷ đồng. Cơ quan thanh tra các cấp đã chuyển cơ quan điều tra xử lý 17 vụ việc, 43 cá nhân. Nhiều vụ tham nhũng nghiêm trọng, phức tạp được phát hiện, xử lý nghiêm theo quy

định pháp luật; một số vụ việc, vụ án phức tạp, tồn đọng, có yếu tố nước ngoài được xử lý dứt điểm. Từ ngày 01/10/2010 đến ngày 30/9/2011, cơ quan điều tra các cấp đã khởi tố 220 vụ án với 449 bị can về các tội tham nhũng; viện kiểm sát nhân dân các cấp đã truy tố 219 vụ với 456 bị can; tòa án nhân dân các cấp xét xử sơ thẩm 229 vụ với 501 bị can. Trong số tội phạm mới khởi tố, tội phạm tham ô chiếm tỷ lệ lớn 51,8% số vụ và 43,2% số bị can; tội nhận hối lộ chiếm 8,1% số vụ và 8,9% số bị can; tội lợi dụng chức vụ, quyền hạn chiếm đoạt tài sản chiếm 15,9% số vụ và 13,8% số bị can; tội lợi dụng chức vụ, quyền hạn trong khi thi hành công vụ chiếm 18,1% số vụ và 7,1% bị can⁷. Có thể nói, mức độ suy thoái đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên đang có chiều hướng gia tăng. Điều này được chứng minh qua các số liệu tiêu biểu sau đây:

Theo tài liệu của Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, chỉ tính riêng 9 vụ án điểm mà Trung ương chỉ đạo xử lý với 196 bị can đã khởi tố thì có tới 176 bị can (chiếm 89,79%/tổng số bị can) nguyên là cán bộ, công chức nhà nước; 65,196 bị can (chiếm 33,16%) nguyên là đảng viên. Theo tài liệu của cơ quan Thanh tra nhà nước, trong số các vụ khiếu nại, tố cáo được xử lý, phần lớn nội dung liên quan đến việc quản lý và sử dụng đất đai (57%); 1/3 khiếu nại, tố cáo ở lĩnh vực thi hành án dân sự (từ 75% đến 80% nội dung khiếu nại, tố cáo của công dân đúng hoặc có một phần đúng). Theo kết quả điều tra xã hội học, mức độ nghiêm trọng của suy thoái đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên giảm dần theo cấp công tác: 34,1% cán bộ cấp trung ương, 31,6% cán bộ cấp tỉnh, 18,5% cán bộ cấp huyện, 26% cán bộ cấp xã, phường⁸.

Đánh giá thực trạng này, Hội nghị lần

thứ tư Ban Chấp hành Trung ương nhận định, tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống dẫn đến tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí, sách nhiễu của một bộ phận không nhỏ cán bộ, công chức, đảng viên diễn ra nghiêm trọng làm cho nhân dân bất bình, lo lắng và giảm lòng tin đối với Đảng, Nhà nước, là nhân tố kìm hãm bước tiến của công cuộc đổi mới, là nguy cơ, hiểm họa đối với sự tồn vong của Đảng, của chế độ ta. Đồng thời, Hội nghị đã đưa ra 4 nhóm giải pháp nhằm ngăn chặn hiện tượng này. Ngoài ra, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã nhấn mạnh thêm ba giải pháp nhằm triển khai thực hiện hiệu quả đã bao trùm đầy đủ các khía cạnh của việc ngăn chặn suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Tuy nhiên, chúng tôi nhận thấy, để việc đề ra các giải pháp mang tính khả thi, mang lại hiệu quả thiết thực, chúng ta cần nhận thức rõ hai vấn đề: *Một là*, hiện tượng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống đã xuất hiện trong cán bộ, đảng viên khá lâu, từ nhiều năm nay nhưng vẫn chưa được ngăn chặn mà thậm chí ngày càng phát triển đến mức độ trầm trọng hơn; *Hai là*, suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống là một căn bệnh. Về nguyên tắc chung, khi muốn “chữa bệnh” có hiệu quả thì chúng ta phải tìm ra cho được nguyên nhân đích thực, chính xác, căn cơ của “căn bệnh” đó. Nguyên nhân gây bệnh càng phức tạp, thời gian gây bệnh và ủ bệnh càng lâu thì càng khó và càng mất thời gian điều trị. Hơn nữa, muốn tiến hành chữa trị đạt hiệu quả cao thì phải hiểu rõ quan hệ biện chứng của vấn đề giữa “xây” và “chống”. Nói cách khác, muốn chữa bệnh, trước hết cần phải “tăng sức đề kháng”, phải làm cho sức khỏe tốt lên, nghĩa là chúng ta phải “xây” được. Và khi sức khỏe tốt lên, kết hợp với nhiều “phương thuốc điều trị” thì chúng ta mới hy vọng “chống” được

bệnh, khỏi bệnh. Với suy nghĩ dựa trên cơ sở lý luận và thực tiễn như vậy, bên cạnh các giải pháp mà Đảng ta đã nêu, chúng tôi đề xuất thêm các giải pháp sau đây:

Một là, kế thừa các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc để xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới.

Nghị quyết của Bộ Chính trị về “Một số định hướng lớn trong công tác tư tưởng hiện nay” đã xác định: “Những giá trị văn hoá truyền thống vững bền của dân tộc Việt Nam là lòng yêu nước nồng nàn, ý thức cộng đồng sâu sắc, đạo lý “thương người như thể thương thân”, đức tính cần cù, vượt khó, sáng tạo trong lao động... Đó là nền tảng tinh thần to lớn để nhân dân ta xây dựng một xã hội phát triển, tiến bộ, công bằng, nhân ái”⁹. Như vậy, tư tưởng, đạo đức, lối sống mới mà Đảng và nhân dân ta hướng đến xây dựng trước hết phải kế thừa được các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc như Đảng ta xác định trên đây. Các giá trị văn hóa truyền thống này tồn tại bền vững trong nền văn hoá Việt Nam, là những giá trị không thể thiếu trong quá trình xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên hiện nay.

Để ngăn chặn hiện tượng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên; đồng thời xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới ở nước ta hiện nay, chúng ta cần phải tập trung xây dựng, hình thành nhân cách con người Việt Nam có đầy đủ những phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu như đã trình bày trên đây. Nói cách khác, để ngăn chặn hiện tượng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên hiện nay, một trong giải pháp là phải kế thừa và phát huy các giá trị đạo đức, văn hóa truyền thống dân tộc. Song, vấn đề đặt ra là phải làm thế nào để kế thừa và phát huy hay kế thừa và

phát huy như thế nào? Điều này đòi hỏi các cấp ủy Đảng phải hết sức sáng tạo, linh hoạt khi tiến hành. Nguyên tắc chung là phải kế thừa và phát huy các giá trị truyền thống nhưng phải có chọn lọc, đồng thời tiếp thu những nội dung mới, giá trị mới để xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới, bởi vì, điều kiện kinh tế - xã hội đã biến đổi, một số nội dung giá trị truyền thống không còn phù hợp, nó biến đổi, phát triển trong điều kiện mới. Như vậy, theo chúng tôi, để triển khai Nghị quyết Hội nghị Trung ương lần thứ tư, khóa XI đạt hiệu quả cao, đi vào đời sống cán bộ, đảng viên thì các cơ quan có trách nhiệm liên quan ở Trung ương cần phải có thêm nhiều tài liệu về các nội dung này, được viết mới, phân tích mặt tích cực và hạn chế, với những biến đổi hiện nay để cho các đảng viên ở cơ sở nghiên cứu, học tập chứ không chỉ có quyền Nghị quyết gửi cho các tổ chức cơ sở đảng như vừa qua.

Tuy nhiên, để giải pháp này đạt hiệu quả cao, bên cạnh việc tổ chức hoạt động thực tiễn nhằm tôn vinh các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc thì việc tuyên truyền, giáo dục cũng cần phải tiến hành một cách kiên trì, thường xuyên, liên tục và lâu dài. Bởi lẽ, như chúng ta biết, hiện tượng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống đã diễn ra trong một thời gian dài (mấy mươi năm qua), hơn nữa nó bắt đầu từ trong sự biến đổi về tư tưởng, ý thức, nên việc tác động làm thay đổi nó không phải là đơn giản, không thể trong một ngày một bữa, mà phải theo phương châm “mưa dầm thấm lâu”.

Hai là, kế thừa và phát huy các giá trị, phẩm chất đạo đức truyền thống dân tộc gắn với việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh.

Chủ tịch Hồ Chí Minh coi đạo đức là cái gốc của con người. Do vậy, ngoài việc giáo

dục tư cách cán bộ cách mạng, Người luôn quan tâm đến đạo đức cách mạng. Đạo đức cách mạng không phải từ trên trời rơi xuống mà nó được dân tộc ta kiến tạo, nuôi dưỡng qua bao thế hệ. Trong hàng loạt bài viết, bài nói chuyện và đặc biệt trong tác phẩm “Đường Kách mệnh”, trên tinh thần kế thừa giá trị đạo đức dân tộc, Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn mọi người, đặc biệt là cán bộ, đảng viên phải xây dựng cho mình đạo đức cách mạng. Nội dung đạo đức cách mạng rất phong phú, tuy nhiên, Người khái quát những phẩm chất mà chúng ta cần kế thừa và phát huy để xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới hiện nay là: *Một là, trung với nước, hiếu với dân; Hai là, cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; Ba là, thương yêu con người; Bốn là, tinh thần quốc tế trong sáng.* Các giá trị, phẩm chất đạo đức cơ bản trên đây nếu được kế thừa và phát huy sẽ trở thành cái lõi bên trong đạo đức của mỗi con người. Nó cần thiết cho mọi con người, không có nó, con người sẽ dễ bị “chao đảo”, “ngả nghiêng” trước những “sóng gió” cuộc đời. Nói như Xpikin, nhà triết học người Nga, không có cái lõi đạo đức bên trong, con người giống như con thuyền chòng chành giữa biển cả mênh mông đầy sóng gió. Có thể nói, đạo đức là yếu tố quan trọng trong lối sống. Thiếu đạo đức thì cán bộ, đảng viên không thể nào xây dựng cho mình lối sống lành mạnh được và không thể hình thành nhân cách cao thượng. Tuy nhiên, chúng ta cần phải nhận thức đúng đắn, khách quan về các quan hệ, chuẩn mực, giá trị đạo đức truyền thống với sự biến đổi của nó trong điều kiện phát triển của nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam hiện nay.

Như vậy, vấn đề đặt ra là các cấp ủy đảng, cá nhân, tổ chức có trách nhiệm cần

phải suy nghĩ, tìm tòi phương thức tổ chức hoạt động thực tiễn như thế nào để kế thừa và phát huy các giá trị, phẩm chất đạo đức nói trên cho cán bộ, đảng viên đơn vị mình đạt hiệu quả cao nhất. Cuộc vận động và học tập, làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh do Đảng ta khởi xướng đã từng bước đi vào chiều sâu và đạt được những kết quả nhất định. Việc tổ chức giáo dục, tuyên truyền để kế thừa và phát huy các giá trị, phẩm chất đạo đức cách mạng truyền thống sẽ kém hiệu quả nếu không gắn với việc LÀM THEO tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh. Để tránh cách làm theo lối mòn, gây ra sự nhầm lẫn, đòi hỏi những cá nhân, tổ chức có trách nhiệm phải luôn tiến hành một cách thường xuyên, sáng tạo, tìm tòi cách làm mới, nhẹ nhàng, đi vào chiều sâu để thực sự cảm hóa, làm chuyển biến nhận thức trong cán bộ, đảng viên. Có thể khẳng định rằng, việc kế thừa và phát huy các giá trị, phẩm chất đạo đức truyền thống dân tộc gắn với việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là một trong cơ sở bền vững, là một trong những giải pháp quan trọng để ngăn chặn hiện tượng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên hiện nay.

Tóm lại, hiện tượng suy thoái tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống hiện nay đang diễn ra rất phức tạp, đặt ra những thách thức mới, thật bức xúc và rất nghiêm trọng. Nếu không có giải pháp phù hợp, khả thi để ngăn chặn thì nó thực sự trở thành nguy cơ đe dọa đến sự tồn vong của dân tộc, của Đảng, của chế độ ta. Thực tiễn chứng minh rằng, nếu không dựa vào các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc để xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới thì tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới sẽ bị sai lệch, lai căng, mất gốc, xa lạ với dân tộc. Về mặt lý luận cũng như thực tiễn, việc kế thừa và phát huy các giá trị văn hóa

truyền thống dân tộc trong xây dựng tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống mới là một quá trình tất yếu, khách quan. Kinh nghiệm cho thấy, một trong biện pháp giáo dục đạo đức, lối sống hiệu quả nhất là nêu gương. Việc kế thừa và phát huy các giá trị, phẩm chất đạo đức truyền thống dân tộc gắn với việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh là việc làm đúng đắn. Song, vấn đề là ở chỗ, chúng ta phải tiến hành như thế nào để nó thực sự đi vào chiều sâu, làm cho nó “thấm vào” bên trong mỗi cán bộ, đảng viên. Để khi đó, nhân cách của mỗi cán bộ, đảng viên được hình thành trên cơ sở đủ đức, đủ tài, hợp thành chính thể, đóng vai trò tự ý thức, tự khẳng định và tự điều chỉnh hành vi đạo đức, lối sống của mình.

Chú thích

1. Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011. *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.185.
2. Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Số 2697-CV/VPTW, ngày 16/03/2012, *V/v gửi bài Lược ghi phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư tại phiên bế mạc Hội nghị cán bộ toàn quốc quán triệt triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XI)*, tr.5.
3. Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Số 2697-CV/VPTW, ngày 16/03/2012, *V/v gửi bài Lược ghi phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư tại phiên bế mạc Hội nghị cán bộ toàn quốc quán triệt triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XI)*, tr.6.
4. Xem PGS.TS. Vũ Văn Phúc, PGS.TS. Ngô Văn Thạo (Đồng chủ biên), 2011. *Những giải pháp và điều kiện thực hiện phòng, chống suy thoái tư tưởng, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.105 - 111.
5. Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Số 2697-CV/VPTW, ngày 16/03/2012, *V/v gửi bài Lược*

ghi phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư tại phiên bế mạc Hội nghị cán bộ toàn quốc quán triệt triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XI), tr.7.

6. Xem PGS.TS. Vũ Văn Phúc, PGS.TS. Ngô Văn Thạo (Đồng chủ biên), 2011. *Những giải pháp và điều kiện thực hiện phòng, chống suy thoái tư tưởng, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.115.
7. Xem Ban Chấp hành Trung ương, Ban Tuyên giáo, *Thông báo nội bộ, Bản tin sinh hoạt chi bộ tháng 01/2012*, ngày 15/12/2011, tr.6.
8. PGS.TS. Vũ Văn Phúc, PGS.TS. Ngô Văn Thạo (Đồng chủ biên), 2011, *Những giải pháp và điều kiện thực hiện phòng, chống suy thoái tư tưởng, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.119.
9. Đảng Cộng sản Việt Nam, 1995. *Nghị quyết của Bộ Chính trị về một số định hướng lớn trong công tác tư tưởng hiện nay*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.19.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2011). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
2. Ban Chấp hành Trung ương Đảng, Số 2697-CV/VPTW, ngày 16/03/2012, *V/v gửi bài Lược ghi phát biểu của đồng chí Tổng Bí thư tại phiên bế mạc Hội nghị cán bộ toàn quốc quán triệt triển khai thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XI)*.
3. PGS.TS. Vũ Văn Phúc, PGS.TS. Ngô Văn Thạo (Đồng chủ biên), 2011. *Những giải pháp và điều kiện thực hiện phòng, chống suy thoái tư tưởng, đạo đức, lối sống trong cán bộ, đảng viên*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
4. Ban Chấp hành Trung ương, Ban Tuyên giáo, *Thông báo nội bộ, Bản tin sinh hoạt chi bộ tháng 01/2012*, ngày 15/12/2011.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam 1995, *Nghị quyết của Bộ Chính trị về một số định hướng lớn trong công tác tư tưởng hiện nay*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội

